

ІНСПЕКЦІЯ ПРАЦІ

► Що таке інспекція праці?

Державна функція адміністрації праці, яка забезпечує застосування законодавства про працю на робочих місцях шляхом запобіжних, освітніх і правозастосовних заходів

► Основні завдання інспекції праці

1. Забезпечити застосування правових норм щодо умов праці (робочий час, заробітна плата, безпека та здоров'я тощо)
2. Надавати технічну інформацію і поради роботодавцям і працівникам щодо найефективніших способів дотримання правових норм

3. Повідомляти компетентний орган про недоліки або зловживання поза межами законодавства

Інші обов'язки не можуть заважати основним обов'язкам або шкодити авторитетові та неупередженості інспекторів праці

► Галузі діяльності

► Організація й персонал

1. Під наглядом і контролем центрального органу влади
2. З достатньою кількістю інспекторів праці з урахуванням:
  - важливості обов'язків (напр., кількості і розміру підприємств, кількості працівників, кількості та складності законодавчих норм)
  - доступних засобів
  - практичних умов інспекційних відвідувань

3. Інспекційні відвідування мають відбуватися так часто і з такою ретельністю, як це потрібно для забезпечення виконання норм
4. Інспекцію праці необхідно повідомляти про нещасні випадки на роботі та професійні захворювання
5. Представники роботодавців і працівників мають бути повідомлені про присутність інспектора, якщо це не перешкоджатиме інспектуванню
6. Кваліфіковані технічні експерти і спеціалісти мають бути залучені до інспекційної роботи

7. Інспекція праці має співпрацювати з іншими державними або приватними установами, які займаються подібною діяльністю
8. Співробітники інспекції праці мають співпрацювати між собою та з роботодавцями, працівниками та їхніми організаціями
9. Державні службовці, статус і умови служби яких забезпечують стабільність зайнятості, незалежність від змін в уряді та небажаного зовнішнього впливу
10. Призначаються і чоловіки, і жінки

Умови набору та праці інспекторів

1. Вибрані лише на підставі їхньої кваліфікації
2. Вступне і періодичне навчання упродовж діяльності
3. Належно обладнані й доступні місцеві бюро
4. Необхідні транспортні засоби
5. Відшкодування витрат, пов'язаних із пересуванням, і додаткових витрат

Повноваження

1. Проходити безперешкодно на будь-яке робоче місце, без попередження, в будь-який час дня і ночі
2. Заходити вдень до будь-яких приміщень, які вони мають достатні підстави вважати такими, що підлягають інспекції
3. Здійснювати огляди, перевірки чи розслідування, зокрема:
  - розпитувати роботодавця або персонал, наодинці або в присутності свідків, щодо застосування правових норм
  - вимагати будь-які книги, реєстри чи інші документи про умови праці та знімати копії або робити витяги з них
  - вимагати вивішувати оголошення, як того вимагають правові норми
  - брати або вилучати зразки матеріалів і речовин для аналізу
4. Вживати заходів для усунення недоліків, виявлених у споруді, обладнанні або методах роботи, що можуть загрожувати здоров'ю чи безпеці працівників

5. Давати розпорядження або вимагати, щоб було дано розпорядження, захистити безпеку або здоров'я працівників (без шкоди праву роботодавця на оскарження), зокрема:
  - зміни до обладнання або приміщень протягом визначеного терміну
  - заходи, які підлягають негайному виконанню, у разі неминучої й серйозної небезпеки

Обов'язки інспекторів праці

1. Чесність, незалежність і неупередженість заборонено мати непрямую або безпосередню зацікавленість у справах підприємств, які під контролем
2. Професійна таємниця не розголошувати, навіть після звільнення, виробничі або комерційні таємниці або виробничі процеси
3. Конфіденційність джерела скарги зберігати конфіденційність джерела скарги і не повідомляти про те, що відвідування було наслідком скарги
4. Професіоналізм і компетентність виконувати обов'язки на найвищому професійному рівні

Поради та забезпечення виконання

- Задля виконання правових норм, дотримання яких забезпечують інспектори праці, законодавство повинно передбачити:
1. Дискреційні повноваження інспекторів праці — попереджати або радити чи порушувати судовий розгляд
  2. Негайний судовий розгляд без попередження проти тих, хто порушив правові норми
  3. Санкції за порушення правових норм і перешкоджання роботі інспекторів праці

Обов'язки щодо звітності

1. Інспектори праці / місцеві інспекційні бюро подають центральному органу інспекції звіти про свою діяльність
2. Центральний орган інспекції щорічно публікує загальний звіт про діяльність під його контролем, зокрема про:
  - відповідні закони і постанови
  - персонал інспекції праці
  - статистичні дані щодо:
    - робочих місць, що підлягають інспекції, та кількості найнятих працівників
    - інспекційних відвідувань
    - порушень і накладених санкцій
    - нещасних випадків на роботі та їхніх причин
    - професійних захворювань та їхніх причин

► Основні міжнародні трудові норми

- [Конвенція № 81](#)
- [Протокол 1995 року](#)
- [Рекомендація № 81](#)
- [Конвенція № 129](#)
- [Рекомендація № 20](#)
- [Рекомендація № 133](#)

► Додаткова інформація

- [Навчальний матеріал](#)
- [Презентація](#)
- [Нормативно-правова база України з інспекції праці. Аналіз і рекомендації](#)